

Vestingwerken

Fraaie presentatie

Aan de werkconferentie cultuur-historische presentatie vestingwerken op 26 april van dit jaar voor een dertigtal belangstellenden, heeft de BAM veel zorg en moeite besteed. Maar het resultaat mag er wezen.

Zoals te doen gebruikelijk een flinke stapel noodzakelijke papieren als een projectbeschrijving, een rapport, een waardestelling, een excerpt en een routebeschrijving citadel, waar de conferentie plaatsvond. Meestal niet bijster inspirerende stukken, maar wel noodzakelijk voor een goed verloop van een dergelijke bijeenkomst. Het opvallendste – in dubbele zin – stuk bij de uitnodiging was een fraai verzorgd geschrift: *Vestingwerken 's-Hertogenbosch, Cultuurhistorische inventarisatie* van drs. J.M.J. Willems, drs. K. Emmens en A.H.M. Glaudemans. Het is een uitgave van de BAAC bv, een onderzoeks- en adviesbureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuur- en Cultuurhistorie te 's-Hertogenbosch en te Deventer. Deze 82 bladzijden tellende uitgave met als hoofdstukken: de geschiedenis van de vestingwerken, de tweede stadsmuur, modernisering van de stadsmuur, poorten en doorgangen, voorwerken, beperkte afbraak na 1874 en samenvatting, verdient een wijde verspreiding als boekje over de vestingwerken. Het zal veel Bosschenaren interesseren, wat er precies op elk moment en op welke wijze gaat gebeuren. Fraaie kaartjes, foto's en tekeningen verduidelijken de tekst. Ik zou de

deskundigen wel willen aanbevelen hun tekst van wat kadertjes te voorzien, waarin zij als goede schoolmeesters uitleggen wat geïnteresseerden, maar geen deskundigen, niet kunnen weten. Ik noem als voorbeelden: 'met-selwerk in Vlaams verband'; 'strokenfundering met versnijdingen als basis'; 'bastions'; 'rondelen'; 'schildmuur/klampmuur'; 'banketten'; 'cour-tines'; 'face'; 'contrescarp'; 'korteling-gaten'. Sommige van deze termen zijn wel in de voetnoten vermeld, maar dat betekent voor de lezer een weinig aantrekkelijk uitstapje onder het lezen.

De 'Wacht' van de Isabellakazerne, afgebeeld op een herinneringsbord bij gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het regiment wielrijders, 1932. (Foto: Stadsarchief, collectie Het Zuiden)

